

ԱՐՄԵՆԻԱ

ԱՐՄԵՆԻԱ
ԱՄՍԱԳԻՐ

ARMENIA

ԲՈՒՐԱՊԵՇՏ, 2021. հունիսի 2
Budapest, 2021. 2. szám

Örmény díjazott a Pro Cultura Minoritatum Hungariae átadásán

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes a kulturális sokszínűség, párbeszéd és fejlődés világnapja alkalmából, a nemzetiségi közművelődés és kultúra területén végzett kimagasló tevékenysége elismeréseként 2021-ben Pro Cultura Minoritatum Hungariae díjat kapott dr. Szám László, a hazai örmény kulturális életben és a nyelvápolásban betöltött páratlan szerepéért. Orvosi hivatása mellett rajongással tekint az örmény kultúrára, kiváltképp az irodalomra, történelemre és egyházzeneire. Szerkesztője volt a Magyar Rádió örmény műsorainak, közben fordítással, szótárszerkesztéssel is foglalkozott, jelentősen hozzájárulva ezzel az örmény nyelv műveléséhez. Szám László a magyarországi örmény közösség aktív és szeretett tagja, aki magas kora ellenére rendületlenül és nagy kedvvel vesz részt a közösség programjain.

Հունգարիայի փոխվարչապետ Ժոլտ Շեմյենը էթնիկ մշակույթի բնագավառում իր կատարած գերազանց աշխատանքի համար 2021թ.-ին արժանացավ Pro Cultura Minoritatum Hungariae մրցանակին, իսկ Լասլո Սամը ստացավ մրցանակ Հունգարիայի հայկական մշակութային կյանքում ունեցած իր ուրույն դերի և հայոց լեզվի պահպանման գործում ծավալած գործունեության համար: Բժշկության ոլորտում լավ մասնագետ լինելուց բացի Լասլո Սամը մեծ

սեր է ցուցաբերում նաև հայկական մշակույթի, հատկապես գրականության, պատմության և եկեղեցական երաժշտության հանդեպ: Նա երկար տարիներ եղել է Հունգարիայի ռադիոյի հայկական հաղորդումների խմբագիրը, զբաղվել է նաև թարգմանությամբ և կազմել է «Համընդհանուր հայ-հունգարական բառարանը»՝ իր հայանպաստ գործունեությամբ զգալի ավանդ ներդնելով հունգարահայ համայնքում հայոց լեզվի պահպանության գործում:

Együttműködő partnereink:

A LAP MEGJELENÉSÉT TÁMOGATTA A

ԱՐՄԵՆԻԱ

ARMENIA

Tartalom

- 2 Örmény díjazott a Pro Cultura Minoritatum Hungariae átadásán
- 3 Újra ülésezhetett az OÖÖ képviselőtestülete
- 4 Elhunyt Jivan Gasparyan
– világsztárok tisztelték művészetét
- 4 Imádság hangja
- 5 Évszázadok Struktúrái
- 8 Csipet Jereván: kézzel csomózott történelem
- 8 Pécs
- 9 Կիմա Սարիբեկյանը, «Պատմություն Երկու Մանդախների
- 10 Vardavar
- 11 Szent Tádé és az örmény felvilágosodás
- 12 Negyedszer is Örmény Családi Piknik
- 15 Ha nyár, akkor Örmény Gyermektábor
- 17 Örmény Legenda – egy tánckantáta emlékezete
- 19 Avanesian Alex: Örmény legenda
- 20 A produktív fájdalom művészete, avagy az elvesztett otthon újratemtése Gross Arnold műveiben és az oszmán-örmények emlékiratos könyveiben
- 24 Az Örmény költészet évszázadai
- 25 Örményország az Olimpián
- 26 Örmény Színházi programok 2021-ben

Újra ülésezhetett az OÖÖ képviselőtestülete

2021-ben július 22-én kerülhetett sor az Országos Örmény Önkormányzat első közgyűlésére, ahol 2020. szeptembere után a járványügyi rendelkezéseket betartva ismét személyesen jelen lehettek a képviselők. Tavaly szeptembere óta az önkormányzat zökkenőmentes működéséhez szükséges döntéseket a hatályos jogszabályoknak megfelelően elnöki jogkörben kellett meghozni. Az ülésen az elnök az első napirendi pont keretében részletesen beszámolt a meghozott döntésekről, azok indokairól. A beszámolót a testület megtárgyalta s a meghozott döntésekkel egyetértve tudomásul vette azokat. Az ülés második napirendi pontjaként a Közgyűlés elfogadta az Országos Örmény Önkormányzat 2021. évi költségvetésének módosítását, amely a költségvetés főösszegeit nem érintette, hanem az év során szükséges belső szerkezeti korrekciókat tartalmazott. Az elnök tájékoztatta továbbá a Közgyűlés tagjait, hogy a nyár folyamán még egy ülés összehívása várható, amelyen az önkormányzat hivatala és intézményei fognak beszámolni a 2021-ben végzett tevékenységükről.

ԱՐՄԵՆԻԱ

Պատասխանատու հրատարակիչ Հայ Մշակութային Հիմնադրամ`
HU ISSN 1786-5824

Գլխավոր խմբագիր Նիկոլոս Ակոպյան,
Խմբագրական կազմ` Շառլոտա Բշեկուց, Սոսի Սուսանյան,
Հուն Էսթեր, Սեդա Քարամյան, Ալեքս Ավանեսիան,
Արմինե Մնացականյան, Դավիթ Սարտոն - Արոն, Արթին Դիրամերյան
Լուսանկարիչներ` Արմեն Ենգոյան, Գարո Կարդապետյան
Խմբագրության հասցեն` Բուդապեշտ 1025,
Պալատինուս Հեռ. 0036 1-950-53-21

e-mail: n.akopyan@yahoo.com, armenia@ormenyorszagos.hu

Լույս է տեսնում Հունգարիայի Հայ Ինքնավարության
հովանավորությամբ:

Ազ újság az Országos Örmény Önkormányzat megbízásával jelenik meg

Felelős kiadó: Az Örmény Kultúráért Alapítvány

Főszerkesztő: Akopjan Nikogosz,

szerkesztőségi tagok Issekutz Sarolta, dr. Hun Eszter, Sosi Susanyan,
Avanesian Alex, Seda Karamyan, Diramerján Artin, Dávid Márton-Áron,
Armine Mnatsakanyan

Fótok/képek Armen Yengoyan, Vardapetian Gábor, Kőfalvi Karen

Elhunyt Jivan Gasparyan – világsztárok tisztelték művészetét

92 éves korában elhunyt Jivan Gasparyan világhírű dudukművész, a duduk hangszer legelismertebb nemzetközi hírű nagykövete. Nem csak egy ikon volt, példamutató módon képviselte az örmény ügyet és zeneművészetet. Jivan Gasparyan az örményországi Solak-ban született és már hatévesen elkezdte a szeretett hangszere mellett a világ legrégebbi zeneszerszámaként is ismert duduk mellett.

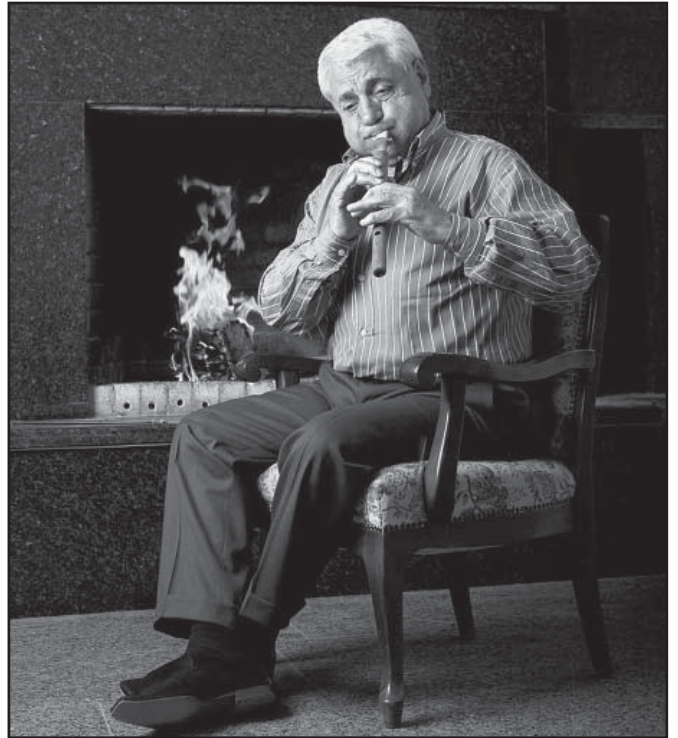
1948-ban az Örmény Népdal és Néptánc Együttes valamint a Jereván Filharmonikus Zenekar szólistája lett.

Négy érmet nyert az UNESCO nemzetközi versenyein (1959, 1962, 1973 és 1980). 1973-ban Gasparyan megkapta az Örményország Népművésze címet. 2002-ben megkapta a WOMEX (World Music Expo) életműdíját. Haláláig Jereván díszpolgára volt.

Egy kis együttesel járta a világot örmény népzenei játszva. A világ és a magyar közönség is ismerhette csodálatos játékát: ő hallható a Gladiátor című Oscar-díjas film fő zenei témájában.

Számos világsztárral dolgozott együtt, mint Sting, Peter Gabriel, Hossein Alizadeh, Erkan Ogur, Michael Brook, Brian May, Lionel Richie, Derek Sherinian, Ludovico Einaudi, Luigi Cinque, Boris Grebenshchikov, Brian Eno, David Sylvian, Hans Zimmer és Andreas Vollenweider.

Rögzített a Kronos Quartettel és a Los Angeles-i Filharmonikusokkal is.

Gasparyan a 2010-es Oslói Eurovíziós Dalfesztiválon szerepelt Eva Rivas örmény „Apricot Stone” című versenyzésében, és ő lett a legidősebb személy, aki szerepelt valaha az Eurovíziós Dalfesztiválon.

Imádság hangja

1893-ban adta közre a Mechitarista Kongregáció a Precatio Pro Universa Ecclesia Ex Sacra Liturgia S.J. Chrysostom - ՈՐ ՕՐՉԼԵՍ ՁԱՅՆՈՍԻԿ - című kiadványt, melyben ötven nyelven, közöttük örmény nyelven és betűk szerint is dicsőítették az Anyaszentegyházat.

A magyar nyelven írt imát József főherceg írta. Az imában az egyházi és világi tisztségviselőknél túlmenően a magyar népek és az egész világnak békességet, hathatós kegyelmet kért a főherceg.

Napjainkban, amikor a keresztények elleni támadásoktól tart az egész világ, indokolt ismét ennek a 128 éves, ötven ország vezető képviselője által saját nyelvén írt imakönyvnek a faximile kiadású megjelenítése.

Megjelent az 52. Eucharisztikus Világkongresszus tiszteletére a magyarországi Örmény Apostoli Egyház vallási közösség gondozásában.

Évszázadok Struktúrái

Récsei Péter a Pázmány Péter Katolikus Egyetem negyed éves magyar történelem szakos tanárjelöltjeként örmény témakört választott az Országos Tudományos Diákköri Konferencián (OTDK) melyen az előkelő második helyezést érte el. Nem túl gyakori, hogy egy történész ennyire speciális témát választ magának, meghívtam hát egy beszélgetésre, hogy kibonthassam és megismerhessem a motivációt, ami „külsőként” az örménység felé terel valakit.

– Részéről ez hiánypótló kutatás volt, mert a kérdéskörben kevés az elérhető információ és forrás?

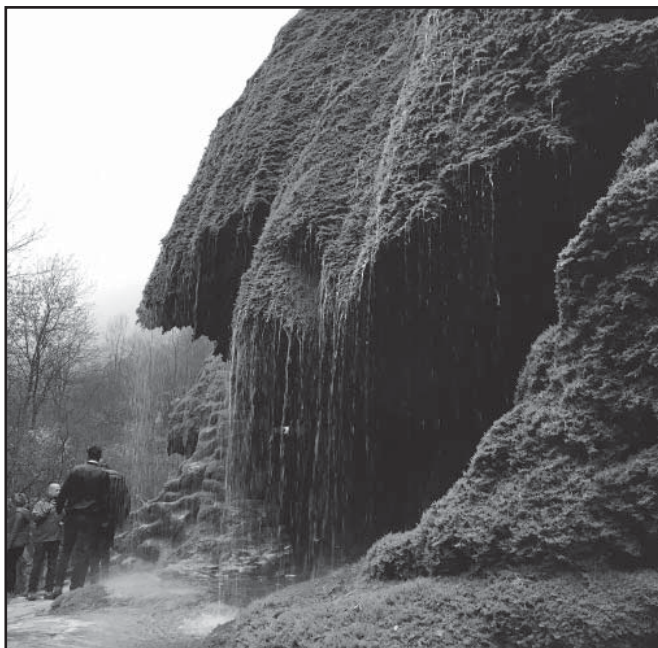
– Hegyi Karabahról tengernyi szakirodalom fellelhető, mostanában már magyar nyelven is, de kutatásomban egy olyan történelemszemlélettel dolgoztam, amely a braudeli struktúrák elemzésén alapszik. Ez a módszer vizsgálja az etnikai, gazdasági és vallási struktúrák individuális, társadalmi és geográfiai időtartamok összefüggésrendszerét. Kutatásom tere így a Dél-Kaukázus, időtartama pedig az Arax mint határfolyóvá válásától egészen napjainkig. Az Arax folyó határrá

– Mielőtt belevágnánk, beszéljünk egy kicsit az OTDK-ról.

– Az OTDK a legjelentősebb egyetemek közötti tudományos verseny. Két évente rendezik meg, ahol minden tudományág képviselteti magát. A hallgatók írásban is benyújtják, majd élőben is bemutatják kutatásaikat tanulmányaikat. Én az 1945 utáni egyetemes történelem szekciójában értem el a második helyezést. A dolgozatom az örmény történelemmel foglalkozik, ezen belül is az igen aktuálissá vált Hegyi Karabahi konfliktusnak a hátterét, történelmi előzményeit, motívumait és összefüggéseit vizsgáltam.

válásától kezdve az orosz, később a szovjet birodalom területébe tagozódik be a Dél-Kaukázus, így Örményország is. Ez egy olyan megközelítés, amit eddig még senki nem alkalmazott. Nemcsak Magyarországon, hanem nemzetközi tudományos körökben sem. A történelmi tudományok számára ez a vizsgálódási módja Örményország vonatkozásában még egy kiaknázatlan területként állt előttünk. Ez alapján elemeztük Hegyi Karabah, Örményország és Azerbajdzsán különböző struktúráit, mivel struktúrák szerint haladtunk a dolgozatban az 1800-as évek első harmadától egészen napjainkig, ami egészen nagy áttekintést eredményezett.

– Mi a személyes érintettség? Miért pont ezt a területet választja egy magyar történelem szakos hallgató?

– A személyes érintettségem nagyon egyszerű. Amikor az egyetemre jöttem, az örményekről jóformán semmit sem tudtam. Édesapám hallgatta annak idején a rádió nemzetiségi műsorait. Onnan tudtam róla egyáltalán, hogy Magyarországon is élnek örmények, illetve valamit tudtam a százegynéhány évvel ezelőtti genocídiumról, amit megtépázta az örménységet, de ennél a két halvány tényezőnél szinte semmi több.

– És azóta?

– Azóta, mint a vírus megfertőzött az örmény történelem és kultúra. A Pázmányon, ahol a tanulmányaimat folytatom, volt első évben egy órám Kovács Bálint tanár úrral, az egyetemen működő Armenológiai tanszék vezetőjével, aki az örménységgel igen behatóan foglalkozó kutató. Az ő hatására kezdtem foglalkozni a területtel. Ha ránézünk a térképre, akkor azt látjuk, hogy a térség nincs sokkal messzebb, mint mondjuk Nagy Britannia, mégis a látószögünkben valahogy kiesik, mintha nem is létezne. Ez keltette fel igazán az érdeklődésemet, hogy mik azok a területek, amik Európához tartoznak – úgy gondolom, hogy kulturális szempontból ez a térség, Örményország mindenképpen Európának a leges legszéle, de történelmileg és kulturális szempontból is „hozzánk” tartoznak és ez nagyon izgalmas. 2018-ban adódott a lehetőségem Örményországba utazni. Ez egy több országot érintő projekt volt Grúzia érintésével, és eljuthattunk Hegyi Karabahba is. Tulajdonképpen az utolsó pillanatban, hiszen ekkor még sem a pandémia, sem a háború nem sújtotta a térséget. Amikor Örményországba érkeztem egyszerűen lenyűgözött, hogy egy ilyen kicsi országban ennyire irigylésre méltó módon nyüzsgő, pezsgő élet zajlik. Egészen különleges volt megtapasztalni és ez volt az a pillanat, amikor véglegesen elköteleződtem Örményország

történelmi aspektusú vizsgálata mellett. Mondhatom teljesen természetes, hogy ilyen hatással volt rám az út, hiszen mind az ötvenen, akik ezen a körutazáson részt vettünk ugyanilyen élményeket szereztünk, jó értelemben vett kultúrsokkot éltünk át.

– Karabah ugyanilyen élményt jelentett?

– Egy olyan kép élt bennem Karabahról, hogy ez háborús zóna. Egy olyan terület amelyért harcok zajlottak. Nem jó a példa, de magyarként mégis csak arra tudtam gondolni, hogy hasonló a helyzet, mint ami száz évvel ezelőtt a magyarságot is érte: van egy tömbben élő lakosság és az nem tud egy olyan területen békében élni, ahova etnikailag és vallásilag szervesen tartozna. Ez a kép élt bennem és ezt úgy nagyjából a helyén is találtam, mikor Karabahban jártam, de az meglepetés volt, hogy amikor Örményországból megérkeztünk, rögtön láttuk, hogy ez a terület egyáltalán nem hasonlít egy háborús zónához. Susiba érkeztünk először, de jártunk Stepanakertben is, ami egy klasszikus főváros rendezett állapotokkal, működő szolgáltatásokkal, takaros utcákkal, üzletekkel, kormányzati infrastruktúrával, iskolákkal, egyetemmel. A térség páratlan természeti szépsége pedig különösen magával ragadó. Itt értettem meg Kovács Bálint tanár urat, hogy miért ragaszkodott hozzá, hogy szakadó esőben is útra keljünk a Hunot kanyonhoz, amely egy leírhatatlan szépségű természeti csoda. Annak fényében különösen hálás vagyok, hogy ez a terület azóta nem örmény ellenőrzés alatt van. Gyalázatos volt szembesülni vele, hogy a közelmúlt azeri agressziója milyen pusztítást végzett a térségben, mi lett a sorsa Susi gyönyörű fehér templomának.

– Tudod kívülről, objektíven nézni ezt a geopolitikai helyzetet?

Ez nagyon nehéz, hiszen ha én egy tudományos munkát szeretnék végezni, akkor az nem működik, hogy elfogult legyek, mert akkor nem lehetek eredményes a szakmában.

– Mégis pont a történészek azok, akik valamelyik oldalon mégis elfoglaltak.

– Mindig, mindenkinek megvan a személyes érintettsége. Ezzel a dél-kaukázusi térséggel azok foglalkoznak leginkább, akiket valamilyen módon megérintett a téma, bele szeretne látni működésébe. Dolgozatomban próbáltam egy lépést hátralepni és úgy megvizsgálni a folyamatokat, hogy két évszázad tükrében mi fedezhető fel az örmények, vagy a tatár–türk–azeri népcsoportok történelmi időtartamaik tekintetében, földrajzi, társadalmi és az individuum szempontjából. Ebből próbáltam konklúziót levonni, ami alapján egyáltalán érdemes lehet foglalkozni a problémával, mert úgy látom, hogy jelen pillanatban az erő politikája érvényesül, nem pedig a belátás és józanész konfliktuskezelő magatartása. Azerbajdzsán az erő politikájával szólal meg, Örményország pedig kényszerpályán van, mert ha nem reagál, vagy elmarad az önvédelmi reflex, akkor gyöngének látszódik és ez sem megengedhető. Örményország a sok háborút és szenvedést megélt országok gondolkodásához hasonlóan a „ha nem szükséges nem háborúzunk” elvét képviseli, de ezzel lehet hogy nem tudja megfelelően képviselni a térség örménységének gazdasági jólétét, vallási és kulturális fennmaradását. Visszatérve a dolgozatomhoz, én nem megoldani szerettem volna a problémát, hanem hátralepve átlátni és betekintést nyújtani a konfliktus történelmi háttértényezőiről. Ezért hagyatkoztam olyan forrásokra is, mint például úti beszámolók, amelyek a 19. század közepén keletkeztek az orosz cár megbízásából. Ebből kiderül, hogy a kereszténység az örmények számára egy olyan megtartó erő, amely egyfajta kulturális előnyhöz juttatja és Európához kapcsolja őket. Ez a struktúra hosszú évszázadok óta tartja magát az örmények esetében, akik tudják, mit jelent szülőföldjük elvesztése, mégis alázattal állnak a megpróbáltatásokkal szembe.

– Hogyan lehet évszázadokra visszamenőleg tanulmányozni az etnikai struktúrákat?

Például egy korabeli adóösszeírásból sok minden kiderül. Olyan adatokra következtethetünk, ami alapján az örmény népesség Hegyi Karabahban a tatár türk, a későbbi azeri népességhez képest hátrányban volt, mivel ezek a muszlim közösségek számszerűleg legalábbis többségben voltak. Kulturális szempontból és bizonyos értelemben vagyoni helyzet szerint is azonban az örmények voltak azok, akik a területre igazán büszkék lehetnek, hiszen az épített örökségeket ők hozták létre. Az évezredek klostorokat, monostorokat, templomokat ők építették fel, nekik volt ott iskolájuk, később színházuk, intézményeik. Huszadik századi fogalommal élve ez egyfajta kultúrfőlény. Ezzel szemben élesedik ki a muszlim népcsoport és az örmények közötti feszültség, egyfajta kulturális és vallási szakadék, mely jobbára összeférhetetlenné tette az együttélést. Napjainkra kialakult tehát mindkét félnél egy elkülönülő identitás, és történelmi kép. Az örményeknek nyilván történelmi léptekben jóval előbb, az Azerieknek csupán a huszadik században. Nemcsak területi vitáról van szó tehát, hanem kulturális és vallási hadviselésről. Ez a befagyott konfliktus fő oka.

–Térjünk vissza a tudományos verseny eredményének hátterére!

–Ez az OTDK második helyezését nagyon nagy megtiszteltetés és Kovács Bálint tanár úrnak nagyon sokat köszönhetek. A bírálók és az opponensek is megerősítettek abban, hogy érdemes ezen az úton tovább haladni, mert Magyarországon ezen kutatások tekintetében még betöltetlen űr tátong. Különösen azért fontos ezzel foglalkozni, mert az örmények Magyarország egyik államalkotó nemzetisége és szükséges tudni, hogy az egyik fontos és tiszteleltre méltó nemzetiségünk anyaországában vagy annak környezetében mi történik. A megtisztelő második hely kötelezettséget is jelent számomra, miszerint ezt a kutatást és az örményekkel való foglalkozást folytatnom kell. Minél messzebbre megyünk a távoli múltba, annál tisztább és pontosabb képet kaphatunk a Kaukázus eredeti etnikai struktúráiról. Ennek szellemében készítünk elő egy pályázatot, ami a további, kibővített kutatások anyagi fedezetét biztosítaná.

– Elképzelhető, hogy az egyetemet követően ez a téma választás visszaköszön majd történelem tanári pályán?

– Annak a híve vagyok, hogy történelem magyar szakos tanárként akár a történelem órákba is bele lehet csempészni a magyarországi nemzetiségeket, de a hatékony bemutatás téma hetek keretében még sikeresebben valósulhat meg, hiszen a diák kizökkenve a napi tanórák monoton rendszeréből, olyan tudáshoz juthat, ami nemcsak az ismereteit szélesíti, de egyben élményt nyújt és hasznos készségeket is fejleszt, hiszen a témahetek keretén belül együtt kell működni más tanulókkal, osztályokkal, pályamunkát kell készítenie.

Miskolc

Csipet Jereván: kézzel csomózott történelem

2021 július 13-án, kedden nyitották meg az Örmény szőnyegek című kiállítást. A tizenöt roll-up a tradicionális szőnyeggyártás múltját mutatja be, melyet a Miskolc Megyei Jogú Város Örmény Nemzetiségi Önkormányzata az Örmény Kulturális Központtal közösen szervezett.

Nem csak a szőnyegeken található gyakori szimbólumokkal ismerkedhettek meg a látogatók a városháza aulájában berendezett kiállításon, de a magyarországi híres örmény szőnyegkészítőkről is olvashattak

– Néhány évvel ezelőtt találtam ki az ötletet: szerettem volna, ha Miskolcon is van valamilyen nyoma az örmény kultúra eme meghatározó részének – nyilatkozta a kiállítás kapcsán Avanesian Alex az Örmény Kulturális Központ vezetője. – A jereváni Örmény Történeti Múzeumban van egy csodálatos szőnyegtárlat. Erről gyűjtöttek össze különböző szakszövegeket, katalógusokat és ere-

deti fotókat a számomra, amelyeket lefordítottam magyarra, ezekből lett a kiállítás törzssanyaga, amit kiegészítettem a Magyarországra került örmény szőnyegkészítő családok történeteivel.

A kiállítást Szopkó Tibor alpolgármester nyitotta meg, aki elmondta, Miskolc büszke lehet arra, hogy a sok nemzetiséget és számos különböző felekezetet tömörítő, egykori kereskedőváros mára hazánk egyik legnagyobb településévé vált.

– Büszkék lehetünk arra is, hogy ennyi jól működő nemzetiségi önkormányzat van városunkban. Ha az itt élő nemzetiségek szellemiségét szeretnénk megismerni, akkor arra a kultúra nyit ajtót. Örményország esetében pedig a legfontosabb kulturális alapot – a gasztronómia mellett – a szőnyegkészítés jelenti.

Pécs

2021. június 16-án a Nemzetiségi Önkormányzatok és Civil Szervezetek Irodáját Örményország 13 fővárosa című kiállítással nyitottuk meg, melyet kooperatív és modell alapú oktatási anyagok segítségével fedeztünk fel a pécsi iskolásokkal. Az aktív részvételért járó dicséző oklevelek kiosztása után kerekasztallal és közös pizzázással zártuk az eseményt. A rendezvényen felszólalt Rozvány György, nemzeti díjas pécsi örmény költő, aki 270 verset írt Örményországról, illetve Avanesian Alex, az Örmény Kulturális Központ vezetője.

„Eljött a tamburák és dudukok ideje. Legyen vége a hosszantartó csendnek! Keljen életre a népművészet! A városlakókkal együtt töltsék meg annyi eseménnyel az irodát, ahány magja van egy egészséges gránátalmának! Éljen a kultúra örök fővárosa! Éljen Pécs!”

Alex Avanesian (Örmény Kulturális Központ)

Կիմա Սարիբեկյանը, «Պատմություն Երկու Մանդատների»

Պետեր Պազմանի անվան կաթոլիկ համալսարանի պատմության բաժնի ուսանողները վերջերս մասնակցեցին «Ընդհանուր պատմություն 1945 թ.-ից հետո» թեմայով ակադեմիական մրցույթի: «Հայագիտության» ամբիոնի ուսանողուհի Կիմա Սարիբեկյանը, ներկայացնելով «Պատմություն Երկու Մանդատների մասին. Սիրիայի, Կիլիկիայի և Ֆրանսիայի մանդատային համակարգը 1918-1936թ.թ. միջպատերազմյան ժամանակաշրջանում» աշխատությունը, արժանացավ հատուկ մրցանակի: Հունգարիայի Հայ Բնօրինակությունը շնորհավորում է մրցանակներ շահած բոլոր ուսանողներին, մաղթում նորանոր հաջողություններ, հետաքրքիր, արդյունավետ և բեղմնավոր աշխատանքով հագեցած ակադեմիական ուսումնական տարիներ: Սիրով ձեռք ենք ներկայացնում վերջերս ՊՊԿՀ-ի կողմից հրապարակված հարցազրույցը Կիմա Սարիբեկյանի հետ, որտեղ նա պատմում է իր ուսանողական կյանքի, հանդիպած դժվարությունների և ձեռքբերումների մասին: Բակալավրիատի կրթությունը Կիմա Սարիբեկյանը ստացել է Ռուս-Հայկական Համալսարանի Միջազգային Հարաբերությունների Բաժնում: Համալսարանն ավարտելուց հետո, ցանկանալով լայնացնել մտահորիզոնը և նոր գիտելիքներ ձեռք բերել գիտության այլ ոլորտներում, Կիման դիմում է Պետեր Պազմանի անվան կաթոլիկ համալսարանի մասնակցելու «Պատմության» բաժնի մեկամյա դասընթացին, այնուհետև ընդունվում է նույն բաժնի մագիստրատուրան արժանանալով Գալուստ Գյուլբենկյանի անվան կրթաթոշակի: Կիմայի խոսքերով կրթության համար ինքն ընտրել է այս համալսարանը, որովհետև միայն այս համալսարանն ունի «Պատմության» բաժնի «Հայագիտություն» ամբիոն, որտեղ ընդհանուր և հայոց պատմությունն ուսուցանում են խորացված վերլուծական ծրագրով:

-Կիմա՛, ինչպես է անցնում ուսանողական կյանքը ՊՊԿՀ-ում:

Համալսարանը բազմաբնույթ դասընթացներ կազմակերպելու միջոցով մեզ տալիս է կրթվելու լայն հնարավորություններ: Ընդհանուր առմամբ, այստեղի կրթական համակարգը շատ է տարբերվում իմ ուսանած համալսարանի կրթական համակարգից, և հատկապես ինձ ուրախացնում է այն, որ այստեղ մեզ համար

դասընթացներ են կազմակերպում տարբեր երկրներից եկած մասնագետներ, որը շատ կարևոր է միջազգային ակադեմիական փորձը ուսումնասիրելու համար:

-Ի՞նչն է ամենաշատը քեզ դուր գալիս այստեղ, և հանդիպել էս արդյոք դժվարությունների:

Ամենից շատ գնահատում եմ այն, որ «Հայագիտության» բաժնի բոլոր ուսանողներով դարձանք մի ամուր ընտանիք, որը շատ կարևոր էր բոլորիս վերջին կես տարվա համաճարակի դժվարությունները միասին հաղթահարելու և իրար գոտեպնդելու համար: Իսկ միակ լուրջ դժվարությունը երևի թե համալսարան ընդունվելու համար բազմաբնույթ թղթաբանությունն է ընդունելության սկզբում: -Ըստ քեզ որն է գլխավոր տարբերությունը Հունգարիայում և Հայաստանում կրթական ծրագրերի կազմակերպման միջև: Ամենակարևորը դասաժամերի և քննաշրջանների միջև ժամանակը ճիշտ կազմակերպելու մեզ տրված հնարավորությունն է: Մա հրաշալի միջոց է կիսամյակի ընթացքում սթրեսը և լարվածությունը հաղթահարելու համար: Մա նաև օգնում է մեզ հետազայում սեփական ժամանակը կառավարելու և այն արդյունավետ գործածելու սովորությունը զարգացնելու համար: Ես դեռ ինձ համար զարգացնում եմ այս շատ օգտակար սովորությունը:

-Որևէ նոր բան քո մեջ բացահայտել էս այստեղ սովորելու ընթացքում:

Այո՛: Գիտակցեցի, որ պատմությունը ավելի շատ եմ սիրում, քան քաղաքականությունը: Պատմական գիտելիքների մեջ խորանալով էս միջազգային թեմաների շուրջ բանավեճերում ավելի ինքնավստահ և փաստարկված եմ

արտահայտում իմ կարծիքները: Ավելին, ապրելով ՊՊԿՀ-ի հանրակացարանում, հաճախ եմ շփվում այլազգի ուսանողների հետ, և, ի զարմանս ինձ, հաճախ նկատում եմ շատ նմանություններ տարբեր երկրների մշակույթների միջև, երբեմն էլ նմանություններ հայկական մշակույթին:

-Իսկ ինչպե՞ս ես քեզ զգում Հունգարիայում, այստեղ ևս անակնկալ բացահայտումներ ունեցել ես քեզ համար:

Զարմանալին այն է, որ այստեղ ես չապրեցի մշակութային շոկ, չնայած Հունգարիա ժամանել էի մինչև համաճարակի սկսվելը և հասցրել էի նաև ճամփորդել: Զարմացա ու հիացա, երբ հայտնաբերեցի, թե ինչպես են այստեղ մարդիկ պահպանում իրենց ազգային ինքնությունը, մշակույթը, լեզուն. դա ինձ Հայաստանն է հիշեցնում: Կառանձնացնեմ նաև հունգարական խոհանոցը. այն շատ եմ հավանում:

-Մեփական փորձից էլնելով՝ ի՞նչ խորհուրդ կտաս այստեղ ուսանելու համար նոր ժամանող երիտասարդներին:

Խորհուրդ կտամ հնարավորինս շուտ սկսել հունգարերեն սովորելու դասընթացները այս երկրի մշակույթն ու մարդկանց լավ ճանաչելու համար: Հիմա հաճախում եմ դասընթացների, սովորում եմ լեզուն, որը շատ կարևոր է մարդկանց հետ հաղորդակցվելու համար:

-Կարոտում ես հայրենիքդ:

Կարոտում եմ Երևանը և ընտանիքս...

-Ի՞նչ ծրագրեր ունես հետագայի համար:

Մեր երկիրը շատ դժվարությունների միջով անցավ հատկապես անցած տարվա ընթացքում: Գիտակցեցի կրթության կարևորությունը, և ցանկանում եմ իմ ուժերի ներածին չափով մասնակցություն ունենալ Հայաստանի ակադեմիական կյանքին:

-Ի՞նչ խորհուրդ կտաս արտասահմանում սովորել ցանկացող հայրենակիցներին:

Մի՛ տատանվեք: Վստահորեն կարող եք «Հայոց պատմությունից» հիմնավոր գիտելիքներ ստանալ նաև Հունգարիայում:

Արմինե Մնացականյան

Vardavar

Az örmény egyház július 11-én tartja a mi Urunk Jézus Krisztus Táborhegyi színeváltozásának ünnepét Vardavart.

Krisztus színeváltozása az örmény egyház öt kiemelkedő ünnepének egyike. Az egyik legkedveltebb és legboldogabb ünnep. Krisztus színeváltozásának figyelemre méltó eseményének szentelték bár egyes szakértők szerint Vardavar ünnepe összefügg a vízőzönnel és Noé bárkájának kikötésével.

Vardavar valójában ősi örmény ünnep. Már Krisztus előtt a pogány örmények is ünnepelték, ezért is őrizték meg az ünnep egyes pogány szokásait: vizet öntöttek egymásra, galambot reptettek.

Vardavart zarándoklatokkal ünnepelték a híres hegyi vizek szentélyeibe. Különösen figyelemre méltó volt a moushi Szent Garabed kolostori zarándoklat, amely nemcsak a keresztény hitről, hanem a nemzeti odaadásról is tanúskodott. Emlékezzünk arra, hogy a moushi Szent Garabed kolostort a legenda szerint Grigor Lusavorich alapította. Halála után a holttestét a Szent Garabed nevű kápolna alá temették. A Szent Garabed templom, nem csak egy templom, hanem templomok egész sora, melyek a szentélyek csoportját alkotják.

A Vardavar ünnep alkalmával az emberek gabonát gyűjtöttek a mezőkről, és elvitték a templomba, hogy megáldják őket, hogy megvédjék a mezőket a jégesőtől és a károktól. A lányok sokszínű virágcsokrokat (főleg sárga virágokat) gyűjtöttek, és titokban éjszaka a rokonok vagy

szomszédok udvarára tették őket. A búzából csokrokat, kereszteteket szőttek.

Vardavar ünnepén, a fiatalok máglyákat gyűjtöttek és csoportos táncokkal köszöntötték a tűz körüli hajnalt. A táncokat dalok, játékok kísérték. Reggel a lányok házról házra jártak, ajándékokat kapva az adományozott csokrokért cserébe.

Vásárokat, kirándulásokat és körhintákat rendeztek a hegyekben.

A Vardavar ünnep fontos szertartása a galambreptetés volt.

A Vardavar ünnep leggyakoribb, szokása az, hogy vizet öntenek egymásra, amelyet a mai napig megőriztek. Reggel fiatal vagy idős, nő vagy férfi, öreg vagy gyermek, ismerős vagy idegen, vödörben és különböző edényekben „öntözik” egymást. Senkit nem sértődik meg emiatt. Az emberek boldogok és vidámak ezen a napon. Ez az év legjobban várt és kedvenc ünnepe persze elsősorban a gyermekek és fiatalok számára.

Szent Tádé és az örmény felvilágosodás

Július 17-e az örmény egyház leghíresebb ünnepeinek egyike. Szent Tádé apostol és Szent Szűz Szandukht megemlékezése, összekapcsolódik az örmény felvilágosodás történelmével.

Az örmény egyházban Szent Tádé apostol emlékére évente kétszer emlékeznek, először Szent Bertalan apostollal, majd Szent Szandukht szűzzel.

Szent Tádé és Szent Bertalan apostolok Jézus 12 apostolának egyike volt, akik a legenda szerint Örményországba hozták a kereszténységet.

Ma a kolostoruk 20 km-re található az iráni Maku városától a Chaldran-völgy északkeleti részén.

Az építkezés éve a 4–6. században kezdődött de a legenda szerint Krisztus után 66-ban Tádé apostol volt az alapító.

A kőbe vésett felirat arról tanúskodik, hogy a kolostort 1814-ben felújították Abras Mirza megrendelésére. A kolostort földrengések sorozata többször megsemmisítette, de minden alkalommal újjáépítették.

1946-ban a Tebrizi örmény elöljáróság erőfeszítéseivel újból felújították.

Az első örmény zarándokok 50-60 fős csoportja, 1954-ben indult Szent Tádé apostol vértanúságának napján Tebrizből Szt. Tádé kolostorához. Ekkor 60 km utat építettek Gharaziaydin-től a kolostorig.

Az UNESCO 2008-ban a Világörökség részeként a Szent Sztepanosz Dzor kolostorokkal együtt, „Örmény egyházak Iránban” néven nyilvántartásba vették. Az ünnepi megemlékezést és a zarándokutat minden évben

a Chaldran régióbeli Szent Tádé kolostorában rendezik, amely a vallások békés együttéléséről tanúskodik.

Jelentősen élénkíti az örmény közösség nemzeti, kulturális és vallási életét. Ezekben a napokban minden évben az örmények és a kereszténység más irányú hívei is zarándokolnak a kolostorhoz.

Szent Tádé apostol kolostora nagyon népszerű volt a muszlim lakosság körében is. Ez volt az egyetlen kolostor a muszlim környéken, amely élvezte évszázados jogait. A Makui elöljáró Gharakilas látogatásai során félreverte a harangot, hogy juhokat vágjanak le a szent tiszteletére.

A kolostortól 1,5 km-re délre, egy kis domb tetején található a Szent Szűz Szandukht kápolna.

Az örmény egyház hagyománya szerint Szanatrük király lánya, Szandukht volt az első nő, aki mártírhálált halt Krisztus hitéért, aki megkapta az evangélium fényét Tádé apostoltól. Vértanúságának helyén kápolnát építettek, amelynek első bizonyítékát megtaláljuk a Magányos Kirakos látomásában a „Nshkharats Gjut” énekében, melyet az 5. században írt.

Emlékezzünk arra, hogy az Atrpatakani Örmény Egyházmegye Iránban az első örmény egyházmegye. Az első említések a 12. századra nyúlnak vissza.

Jalil Jabari, az iráni nyugati Atrpatakan tartomány kulturális örökségének, főigazgatója jelentette, hogy elkészült az örmény kolostor virtuális túravezetése angol, perzsa, örmény, kurd nyelveken.

Összeállította: Avanesian Alex

Negyedszer is Örmény Családi Piknik

Június 12-én a járványügyi szigor enyhítésének köszönhetően nem kellett elhalasztanunk és immár negyedszerre is megrendezhettük hagyományosnak számító örmény családi piknikünket a megszokott zenés színpadi programokkal, a gyerekek között oly népszerű ugráló várral és arcfestéssel, valamint a saslik-dolma-marlenka háromszöggel. Imáink meghallgattattak és az idő is kegyes volt hozzánk, szikrázó napsütés, szelíd báránfelhőkkel. Már az előkészületek izgalmasan és vidáman teltek a Palatinus utcai központban. Itt szoktunk összegyűlni, hogy szőlőlevélbe sodorjuk a fűszeres, rizzsel összegyúrt darált húst, hogy aztán hatalmas fazekakban dolmát főzzünk belőle.

Az Országos Örmény Önkormányzat által szervezett családi nap lebonyolításában sok kerületi örmény önkormányzat Belváros Lipótváros Örmény Önkormányzata, a Kispesti Örmény Nemzetiségi Önkormányzat, a Kőbányai Örmény Nemzetiségi Önkormányzat valamint Erzsébetváros Örmény Nemzetiségi Önkormányzata, és az Országos Örmény Önkormányzat Intézményei is bekapcsolódtak az Örmény Kulturális Központ, Az Erdélyi Örmény Kulturális Központ és az Urartu Örmény Színház, mely a kisszínpad zenés műsorát állította össze. Köszönet a támogatóknak, Jógáné Heninek a Kőbányai

Polgármesteri Hivatal és Bacsa Gyuláéknak, a kőbányai örmények részéről akik minden évben a helyszínről gondoskodnak.

Zenélt és bevonta az éneklésbe a legkisebbeket is Haik Viki, az Urartu Színház művészenek gyermekzenekara, a Kispárna, majd következtek a tizenéves generáció képviselői Kid Diyan és vendége X Yam.

A műfajok sokszínűségének jegyében ezután David Yengibarian varázsolt el a közönséget virtuóz harmonikajátékával, majd következett a Mingu csodaszép autentikus örmény dalokkal. Weber Zsolt Kecsap hozta a szokásos hangulatot, aminek hagyományos csúcspontja az allstar Mi Gna örmény világsláger az addigi fellépők egy részének közreműködésével.

Igazi közösségi találkozásra tavaly ősz óta nem volt lehetőség a hazai örménység körében. Hiányzott már egy ilyen önfelelt együttlét. Talán ennek volt köszönhető, hogy az lhász utcai Bárka kertjében minden eddiginél többen jöttek el, gyerekek, fiatalok, idősek egyaránt, így a magyarországi örmény közösség valamennyi generációja képviseltette magát, és szép számmal voltak olyanok is, akik először látogattak el rendezvényünkre, de bizonyosan ott lesznek a jövő évi pikniken is. Már csak háromszázegynéhány napot kell aludni addig.

Ha nyár, akkor Örmény Gyermektábor

Idén is nagy siker volt az immár másodszor megrendezésre kerülő Örmény Gyermektábor Balatonföldváron. Már tavaly is rezgett a léc, hogy megtartható-e az esemény, hiszen akkor épp az első és második hullám közötti levegővételnyi szünetre esett a táborozás ideje.

Szerencsére ez év júliusában a múlt év nyarához hasonlóan bizonytalan időre elvonultak a pandémia felhői és kezdetét vehette a várva várt program, melyen két turnusban harmincnál is több magyarországi örmény gyermek pihenhetett aktívan a Balaton partján a Miniszterelnöki Hivatal, a Bethlen Gábor Alapkezelő támogatásában, az Országos Örmény Önkormányzat, szervezésében, intézményeink közreműködésével.

A mostani gyerekcsapat már ismerős barátként várta az indulást, hiszen szinte valamennyien részt vettek rajta a tavalyi évben is. Nem csoda ha hamar betelt a lehetséges létszám. És hogy mi minden történt az izgalmas nyaralás alatt? Az Örmény Kulturális Központ, valamint az Urartu Örmény Színház művészei színes foglalkozásokkal gazdagították az öt napos tábor, így volt pazar kivitelű örmény ruha bemutató ruhatörténeti előadással, mini kiállítással és divatbemutatóval. Syuzi Gevorkian jóvoltából az örmény tánc alapjaival ismerkedhettek meg a gyerekek. A tábor végén látványos gála műsorban mutatták be az elsajátított tánclépéseket.

Volt alkalom a nyelvgyakorlásra az örmény kultúrával és történelemmel való ismerkedésre is. Nemzeti motívumok képzőművészeti alkalmazásával ismerkedhettek Martian Ermone Zabel vezette képzőművészeti foglalkozásokon. A gyerekek nagyon élvezték az alkotást, melyet büszkén vittek haza magukkal, a legszebb üvegfestések díjat érdemelték.

Az Urartu Örmény Színház például egy különleges ókori témájú kalandjátékkal lepte meg a tábor lakóit, akik egy hétköznapi ebédet követően egyszer csak egy interaktív

időutazás kellős közepén találták magukat Nagy Tigran ókori örmény király, egy régészprofesszor és az asszisztense társaságában.

Természetesen nem maradhatott el a szokásos kirándulás sem. Idén Tihany épített és természeti örökségeivel ismerkedhettünk meg egy izgalmas szépségeit fedezhették fel a résztvevők szakértő által vezetett ökotúra keretében. A Belső tó a Gejzír kúpok, ürge les és szürke marha gulya, az egyedi élővilág feledhetetlen látványokat tartogatott. Nagy élmény volt a sétahajózás és a kompozás is. Az időjárás kegyes volt idén is, hiszen a legmelegebb kánikulai napokat fogtuk ki, huszonnyolc fokos Balatonnal, napsütéssel, a nyár minden szükséges kellékével. A strand a fagyizás, esti focijátékok a tábor mindennapjainak része volt.

Már első napon elindult a tábor facebook oldala, melyen a történetek napról napra végigkövethetők. Aki kíváncsiságból ellátogat az oldalra, böngészhet a vidám képek között. Számos fotót maguk a táborlakó gyerkőcök kattintottak és ezek kerültek fel a közösségi oldalra. Szerdán az Alma Latina családi zenekar gyönyörű örmény népdalokat játszott, melyek elvarázsolták a közönséget.

Utolsó este búcsú dinnye-partyval és bulival zártuk a programot. A jól sikerült tábor híre egyébként egyre messzebb eljut, így sokan érdeklődtek, hogyan lehet jelentkezni rá. Nos idén már betelt mindkét turnus. Az Országos Örmény Önkormányzat weboldalán már jóval a tábor megrendezése előtt kikerült a regisztrációs felhívás. Mindenkit arra biztatunk, hogy figyeljék közösségi oldalainkat és a hivatalos internetes felületeinket, hiszen ott időben tájékoztatást teszünk ki a jövő évi táborozás lehetőségeiről.

Az Örmény Gyermektábor Balatonföldváron első turnusa már véget ért, de jövőre reményeink szerint újra lesz lehetőségünk megrendezni. Köszönjük segítőinknek, akik részt vettek a program és előkészületeinek lebonyolításában.

Örmény Legenda – egy tánckantáta emlékezete

Az idén, március 26-án elhunyt erdélyi örmény származású, Nádasdy Kálmán-díjas opera- és filmrendező, etnográfus Moldován Domokos 2001-ben állította színpadra az „Örmény Legenda” című tánckantátát, amely az örmény nép kereszténnyé válásának történetét dolgozza fel. A darab bemutatója éppen 20 évvel ezelőtt, 2001. június 16-án volt, a Kiscelli Romtemplomban.

Egy régi-régi örmény népdal dallamára lassan megtelik a színpad lányokkal, fiúkkal, Anahit pogány istennő szobránál áldozathoz készülődnek. A dal vad, pogány tánccá forrósodik, őrjögésük közben ledöntik Anahit szobrát is. Átszellemült arcú lányok, rajongó tekintettel egy ifjú férfit követnek mozdulataikkal, az ifjúban Gergelyre ismerhetünk. Lassú táncukat egy gyönyörűsége saragan (örmény liturgikus ének) dallama kíséri, amit megszakit Trdat király és katonáinak hirtelen belépése.

A darab ötletének megszületésére a bemutató idején így emlékezett Moldován Domokos:

„Éppen egy évvel ezelőtt történt, hogy jöttünk hazafelé Szamosújvárról, a gyönyörű örmény bazilikából, Világosító Gergely ünnepéről Avanesian Alex rendező barátommal, és azon töprengtünk, hogy különleges produkcióval kellene 2001-ben emléket állítanunk annak a különleges évfordulónak, hogy 1700 évvel ezelőtt, 301-ben az örmények voltak az elsők Európában, akik fölverték a kereszténységet. A Budapestig tartó nyolcórás autótúr alatt, egy ősi örmény legenda mozzanatait felelevenítve, megszületett bennünk a történet, amelyet az idén tánckantáta formájában valóban sikerült színpadra állítanunk.”

Trdat király udvarolni kezd a Rómából menekült szűznek, Hripszimének, aki visszautasítja a király közeledését. Az egyre vadabb tánc végén Trdat dühében leszúrja az őt visszautasító Hripszimét. Trdat nővére, Khoszrovanduht és leánytársai csendben elsiratják a mártírt. Trdat katonái üldözőbe veszik a szüzeket, s megkötözve kilökdösik, majd

Moldován Domokos 1943-ban született az erdélyi Sajóudvarhelyen. 1965-től amatőrfilmes, népzeneegyüttessel foglalkozott. 1966-ban végzett az ELTE Bölcsészettudományi Kar néprajz szakán, majd elvégezte a Színház- és Filmművészeti Egyetemet is. 1966-tól a Magyar Televízióban sorozatot készített a magyar parasztfestőkről, valamint az Egyetemi Színpadon rendezett. Az 1970-es évektől a Mafilmnél néprajzi dokumentumfilmeket forgatott. A rendszerváltás után másfél évtizedig a főváros V. kerületének örmény kisebbségi önkormányzati képviselője volt. 2002-ben operarendezése miatt Nádasdy Kálmán-díjjal jutalmazták.

halálra kövezik őket. Trdat király parancsára Gergelyt a legkülönbözőbb kínzásoknak vetik alá, majd börtönbe zárják.

Khoszrovanduht vezetésével – a titokban már Krisztus tanait hirdető – lányok, asszonyok Gergelynek ételt, italt, gyümölcsöt csempésznek a börtönbe. Trdat király katonáival vad mulatozásba kezd. A király tánc közben rosszul lesz. Előbb a király, majd katonái közül egyre többen az arcukat, fülüket tapogatva azt érzik, hogy disznóarcuk, fülük nőtt. A beteg király nővére, Khoszrovanduht javaslatára Gergelyt kihozzák a börtönből, mert ő az egyetlen, aki meg tudja gyógyítani a királyt és katonáit. Khoszrovanduht leánytársaival megfürdeti, felöltözteti a meggyógyult Trdat királyt, aki egy saragan dallamának kíséretében Gergely kezébe adja a szent pásztorbotot. Trdat vezetésével térdet hajtva ünneplik az örmény nép keresztény hitre térítő megváltóját: Világosító Szent Gergelyt.

Olsvay Endre, a Muzsika 2001 szeptemberi számában így ír a bemutatóról és a darabról:

„Június közepén három egymást követő estén a Kiscelli Romtemplomban előadták **Melis László** és **Mihályi Gábor** tánckantátáját, az **Örmény legendát**. (...) 1700 esztendeje, azaz Krisztus után 301-ben, elsőként a világon vált deklaráltan kereszténnyé egy egész nép. (Az ENSZ ennek emlékére nyilvánította 2001 június 16-át az Örmények Napjává.) III. Trdat örmény uralkodó ezzel megelőzte Nagy Konstantin római császárt. Ezt a történelmi tettet jeleníti meg a tánckantáta, a hozzá vezető eseményekkel egyetemben. Találószerű műfajmegjelölés: tánccjátéknak, balettnek nem nevezhetnénk a kompozíciót – súlyos tartalmához, átlényegítő sugallatához, de belső léptékéhez is illő a kantáta szakrális asszociációja. Az egész produkció megálmodója **Moldován Domokos**, aki nem csupán rendezője

és jelmeztervezője, de a *Budapesti Kamaraopera* művészeti vezetőjeként is felelőse volt az alkotásnak. A főként korabeli történetírók munkáira támaszkodó librettó is az ő meg *Avenasian Alex* producer nevéhez fűződik. (...)

A táncprodukciót nézve az a benyomásom támadt, hogy keresve sem találhatni jobbat és alkalmasabbat e művészi nyelv sokoldalúságának, intenzív kifejezőképességének demonstrálására. A *Magyar Állami Népi Együttes* táncosait egytől egyig dicséret illeti - magas hőfokon égve jelenítették meg Mihályi Gábor koreográfiáját; azonosultak nem mindennapos szerepükkel és a gyakorta szokatlan mozgásformákkal. Igaz, mindebben kulcsszerep jutott *Aszatur Karapetiannak*, aki a *Jereváni Állami Népi Együttes* koreográfusaként főkonzultánsi minőségben tanította be az örmény táncokat a magyar előadók-nak. A pogány vadságot és a spirituális szelídséget, a kérkedő önzést és a mártírsors vállalására is kész lelkületet beszédnél ékebben jelenítették meg a mozdulatok. Jócskán akadtak különösen szuggesztív mozzanatok: a disznóvá vált harcosok föl-le hullámzó vonaglása a földön; a király és élő lelkiismereteként vádló nővére konfrontációja; Szent Gergely gyötrelmei. Fokozott figyelmünkre tarthatott számot az a jelenetsor, amelyben a király elszánja magát a kereszténység fölvetelére, ám szembe találja magát korábbi katonáival: bizony, 700 évvel később a Kárpát-medencében sem ment végbe egyszerű parancsszóra ugyanez a fordulat. A legszebb színpadkép egyúttal a letragikusabb is. A legyilkolt leányok a földre hanyatlanak, s egy észrevétlen pillanatban addig összefogott hajuk kibomolva hullik alá. (...)

A 2001-es bemutató színlapja:

Melis László – Mihályi Gábor: Örmény Legenda
A librettót írta: **Moldován Domokos és Avanesian Alex**
Zenéjét szerezte: **Melis László**
Koreográfus: **Mihályi Gábor**
Vezényel: **Melis László**
Örmény táncok konzultánsa: **Aszatur Karapetian**
Díszlettervező: **Csengery Zsolt**
Világítás: **Kiss István**
Rendező–jelmeztervező: **Moldován Domokos**
Karigazgató: **Mihályi Gábor** Harangozó-díjas
Tánckarvezető: **Németh Zsuzsanna**
Művészeti vezető: **Sebő Ferenc** Állami-díjas
Táncolják a Magyar Állami Népi Együttes táncosai.
Közreműködnek meghívott muzsikusok.
Főszereplők: **Világosító Szent Gergely: Hagymási Kis Zoltán, III. Trdat király: Végső Miklós** Harangozó-díjas, **Szent Hripszime: Borbély Beatrix, Khoszrovanduht, Trdat király nővére: Bakos Gabriella, Saragan énekes: Anna Mailyan**

Melis László közismerten fogékony a különféle, térben-időben tőlünk távoli (vagy annak tetsző) kultúrák iránt. Noha személyes örmény kötődése nincs, eredendő megszállottsággal vetette magát a munkába. Nyolc hónapon át ismerkedett az örmény zenével, ezt követően formálódott meg benne a tánckantáta zenei materiája, amely nem egyszerűen alkalmazza vagy netán mímeli az örmény hangvételt. Számos eredeti dallamot, motívumot asszimilál, plasztikusan idomítva azokat saját, ismert zenei arcélehez. A mű tehát -jellegét tekintve- bartóki magatartást képvisel. A hagyomány által megőrzött dallamtípusokat saját invenciójú zenével ötvözi; eredeti anyagot pezsdít föl -a hajdani repetitív művek eredményeit is felhasználva- permutációs eljárással. Az összehatást végeredményben „örményesnek” érezzük, de nem az egzotikus szuvenír talmi csillogásának szintjén. Alapvetően európai szellemű és felépítésű zene született, amely mégsem idegen az örmény hagyománytól, és semmi esetre sem azzal ellentétes tónusú vagy ethoszú.

A jobb híján európainak nevezhető iskolázottságú hallgató pedig, miközben a dallamfordulataiban, ritmikájában vagy hangkészletében (például pentachord, bővített szekunddallal) ismeretlen zene zamatát ízlelgeti, az összehatást egységesnek érzi önmagában is, de táncval, történettel társítva nem kevésbé. (...)

Érdemes szólni a helyszínről, mint színtérről. A romtemplom belső tere nem egyszerűen alkalmas volt az előadásra, és nem csupán méltó volt hozzá: jóval többet nyújtott! Aki járt már archaikus örmény templomban (Ecsmiadzinban, az ősi fővárosban ma is áll és templomként működik a három vértanú szűz, Szt. Hripszime, Gajane és Shokhakte VII. században épült temploma), döbbenetesnek találja a hasonlóságot azok és a bő 1000 év és több mint 2000 kilométer elválasztotta épület közt. A háttérben fölsejlő tájkép a hófödte Ararát tömbjével tette teljessé a varázst."

Fabók Dávid

Forrás: *valasz.hu* Székely Anna / 2001.06.22
Olsvay Endre: Örmény Legenda,
Muzsika 2001 szeptember
Képek: Avanesian Alex

Avanesian Alex: Örmény legenda

A kereszténység felvétele, az örmény nép számára oly fontos esemény 301-ben történt. A kereszténység felvételében elsődleges szerepet játszott Világosító Szent Gergely, aki később az örmény egyház első katolikoszja lett és III. Trdat örmény király (287-330). V. századi örmény források szerint III. Trdat örmény király, 287-ben római légionáriusok kíséretében érkezett meg Örményországba, hogy visszaszerezze az apai trónt. Jeriz vidékén áldozati szertartást akart bemutatni Ánáhit pogány istennő templomában, amelyhez egyik társa, Gergely segítségét kéri. Gergely, mivelhogy keresztény hitre tért, megtagadja, hogy egy bálványnak mutasson be áldozatot. III. Trdat örmény király az ártásati Chor Viráp (Mély Verem) börtönbe zárátja Gergelyt, ahol csak haláraitéltet tartanak fogva.

Örményországban a kereszténység felvétele szoros kapcsolatban állt Szent Hripszime és vértanútársai halálával. A Legendárium alapján a Rómában született keresztény szüzek Diocletianus császár üldözései elől menekültek Keletre. Elzarándokoltak Jeruzsálembe, végigjárták a szent helyeket, majd Edesszából az örmény határhoz érkezvén, a Vágársápáttól nem messze található présházakban szálltak meg. Amikor III. Trdat örmény király meglátta Hripszimét, a lány úgy megbűvölte szépségével, hogy elhatározta, feleségül veszi. Hripszime azonban elutasította III. Trdat szerelmét. III. Trdat elrendelte, hogy engedetlenségéért végezzék ki Hripszimét és társait. A kivégzés súlyos lelki megrázkódtatást jelentett a királynak, amely idegi megbetegedéshez vezetett. Az V. században ezt a betegséget a népnyelv „disznó” jelzővel illette, és ezért van, hogy III. Trdatot gyakran disznó fejfel ábrázolják. A király

nővére, Choszroiducht több ízben is ugyanazt az álmod látta. Az álmokban közölték vele, hogy testvérét, III. Trdatot csak a tömlőcben sínylődő Gergely gyógyíthatja meg. Gergely csodával határos módon maradt életben a haláraitéltet börtönében. Az álmok hatására Vágársápátba hívták Gergelyt, ahol ünnepélyesen fogadták. Elsőként összegyűjtötte és örök nyugalomba helyezte a mártírhaltalt szüzek hamvait, majd terjeszteni kezdte a kereszténységet. Hittérítő munkájának 66. napján a király meggyógyult. III. Trdat örmény király és udvara ennek hatására felvette a kereszténységet, majd egész Örményországban államvallássá tette.

III. Trdat örmény király kinevezési okirata szerint Világosító Szent Gergelyt (Grigor Lusavoricsot) kinevezi az örmények első katolikoszának.

„Mi, III.Trdat, Isten kegyelméből és a ti imádságotok által Nagy Örményország és az egész hadsereg királya, üdvözetünket ajánljuk, és azt a parancsot küldjük nektek, hogy a Krisztus Istentől kapott lelki kegyelmének hagyományos ajándéka szerint nekünk Grigort az Isten által járt utak felügyelőjévé és előljáró tanítójává, pásztorává és orvosá kinevezzétek, amint azt nekünk Isten megparancsolta.” Vagharsapat város, 301.

A tánckantáta zenéje valóban megragadó. E sorok íróját is a zenemű fogta meg először és azóta sem ereszti. A dallamokat újra és újra hallgatva rendre felmerül a gondolat, milyen jó lenne újra színpadon látni ezt a művet. A téma mindig aktuális, érdemes lenne ismét belekezdeni egy új bemutató munkálataiba, hogy 20 évvel a premier után ismét és még többen gyönyörködhesünk muzsikában, énekekben, táncban.

A produktív fájdalom művészete, avagy az elvesztett otthon újrateremtése Gross Arnold műveiben és az oszmán-örmények emlékiratos könyveiben

Mi az a houshamadyan? Kicsoda Gross Arnold? Mi a közös Manoog B. Dzeron és Harutyun Szargszjan (Alevor), a „houshamadyan” műfaja kiemelkedő képviselőinek munkáiban és Gross Arnold színes rézkarcaiban? Hogyan lehet az emlékezést az értékörzés és az értékteremtés eszközévé tenni? Átültethető-e az egzisztenciális félelem, a szorongás és a veszteség valami produktív és értékes formába? Ezek a fő kérdések, amelyek leginkább foglalkoztatnak ebben az esszében, azzal a céllal, hogy közelebb hozzak két különböző világot, amelyek annak ellenére, hogy távol esnek egymástól térben, időben és műfajaik tekintetében egyaránt, mégis lényegüket tekintve oly sok közöttük a közös vonás.

Mi az a houshamadyan?

A houshamadyan egy összetett szó, amely a „housh’ (emlék) és a „madyan’ (könyv) – szavakból tevődik össze, és amely „regiszter” vagy „kézirat” jelentéssel is bírhat. Ugyanakkor, Houshamadyan a neve annak a berlini székhelyű non-profit szervezetnek is, amely 2010-ben alakult meg, és amelynek az a célja, hogy rekonstruálja és megőrizze a valamikori Oszmán Birodalom területén élt örmények életét a visszaemlékezésekre épülő kutatá-

sok révén. Vahé Tachjan szerint gyakran találkozhatunk a „Houshamadyan” (emlékek könyve), „Hushakotogh” vagy „Hushartzan” (emlékművek, emlékhelyek) kifejezésekkel e könyvek címeiben vagy előszavaiban. Az átfogó „**houshamadyan**” kifejezés is innen származik. Az emlékkönyv feladata az is, hogy megőrizze a letűnt múltbéli életet, az elvesztett várost, a történelmet és a hagyományokat, a hősokeket, az építészetet, a konyhaművészetet, a dalokat és táncokat az emlékezés révén. Más szóval, a **houshamadyan**, mint kiadvány – amint arra Marianne Hirsch találóan mutat rá – óhatatlanul úgynevezett útóemlékzetté válik, amely örökségül szolgál az elkövetkező generációk számára. A Houshamadyan egyik célja éppen az, hogy olyan eszközöket kínáljon fel, amelyek révén az oszmán-örmény emlékezet rekonstruálhatóvá válik. Ahogyan erre Tachjian rámutat, tulajdonképpen az újraírt historiográfia és az újraépített emlékezet megörökítésének a hiánya volt az oka annak, hogy hosszú ideig elvágták az oszmán-örmények hétköznapi és régmúlt világa közötti kapcsolatot.

Ki is az a Gross Arnold?

A nemzetközileg elismert Kossuth- és Munkácsy-díjas magyar festőművész és grafikusművész, Gross Arnold, 1929-ben született az erdélyi Torda városában. Édesanyját Kovrig Ilonának hívták. A kovrig szó köznapi értelmében peracet jelent, viszont mint családnév, a Kovrig egyike volt a számos erdélyi jellegzetes örmény neveknek.

Gross Károly, Gross Arnold apja festő volt, így ő volt a későbbi művész első tanára. Gross Arnold 1947-ben, 17 éves korában menekült Magyarországra a zöldhatáron keresztül, anélkül, hogy befejezte volna a középiskolai ta-

nulmányait, de kivételes rajztudása miatt később felvételt nyert az Iparművészeti Főiskolára. Rembrandt és Dürer műveit tanulmányozva folyamatosan dolgozott a műfaj újrafelfedezésén.

Grúzia, 1957.

Hamar népszerűvé vált a gazdagon részletező stílusa révén. Tipikus színezési technikája miatt minden lenyomata különbözik egymástól. Képeit a csodálatos tündérmesék gyermeki világa jellemzi, ahol a nap mindig ragyog, képei pedig tele vannak virágüzletekkel, sétáló emberekkel, zeppelinekkel, és játék mozdonyokkal. Képein a szépség és az öröm, a mese világa jelenik meg, amely mentes minden háttorzongató vagy komor elemtől. Műveit több alkalommal állították ki Rómában, Tokióban, Amszterdamban, Londonban, Los Angelesben, Hamburgban, Bécsben és Tbilisziben.

Mi a közös vonás a houshamadyanok és Gross Arnold rézkarcainak világa között?

Látszólag, a két szerző, Harutyun Sargisian (Alevor, 1864-1947) és Manoog B. Dzeron (1862-1938), houshamadyanjaiban ábrázolt oszmán-örmények mindennapi élete, valamint egy erdélyi kisváros kertjének képe – Torda, amelyet olyan élénken ábrázolt műalkotásaiban Gross Arnold (1929-2015) olyan távoliak egymástól térben, időben és műfajban, hogy első pillantásra senki sem gondolná, hogy egyáltalán van valami közös vonás bennük. Ha azonban közelebbről megvizsgáljuk őket - szükség esetén időnként nagyítóval közelítünk a metszetekhez -, megdöbbenünk a két világ közötti kapcsolódási pontok és hasonlóságok sokféleségén. Ezek közül a legfontosabbak közé tartozik:

- a szerzők emlékeiben örökké élő ősi haza, város/ falu elvesztése
- az otthon és a menedék elvesztése miatti egzisztenciális félelem, mint a népirtás utáni/migráció utáni élet egyik fő tényezője
- produktív szenvedés: a veszteség és a fájdalom érzésének átültetése egy más minőségbe, a szükségből erény kovácsolása, amelynek tapasztalatát érdemes megosztani egy minél szélesebb befogadói réteggel
- a szerzők azon törekvése, hogy rekonstruálják munkáikban a saját
- oszmán-örmény /erdélyi szülőföldjük múltját a maguk hitelességében
- az ősi örmény szőnyeg és az örmény könyvkultúra, az örmény könyvnyomtatás motívumrendszerének, a középkori kéziratok hagyományaira épülő színes miniatűröknek, mint beépíthető örökségnek és potenciális inspirációs forrásnak a használata az elvesztett környezet részletes, aprólékos leírásához alkalmazott munkamódszer
- Az Életfa és a karácsonyfa Gross Arnold grafikájában és a Halhatatlanság Almafája az örmény népmesékben

A letűnt világ megjelenítése a houshamadyanokban

Vahé Tachjian szerint a két szerző – Dzeron és Alevor – könyveikben a rajzolást, a vázlatkészítést léptette elő az emlékezés és a tanúságtétel eszközzévé, hiszen ha nem álltak rendelkezésre fényképek, akkor az emlékek alapján kellett újraalkotniuk a falut, annak társadalmi szerkezetét, a mezőgazdasági eszközöket, az emberek mindennapjainak használati tárgyait. Manoog Dzeron és Alevor könyvei azzal a céllal íródtak, hogy bemutassák Parchanj és Palu falusi életét. Ahogyan Vahé Tachjian fogalmazott, Dzeron és Alevor számára emlékezni és írni, írni és rajzolni, a múlt visszaállítása az életük értelmévé vált.

104 olyan rajz van Manoog Dzeron könyvében, amelyek együtt képesek rekonstruálni Parchanj mezőgazdasági életét is. Minden valószínűséggel csak a végleges száműzetés tudata és a helyi örmény világ örökségének megőrzésére irányuló vágy készítette Dzeront, hogy teljes részletességgel rajzolja le a vidéki élet eszközeit. Nagy szakértelemmel örökített meg Manoog Dzeron a **Khochakants** nevet viselő ház alaprajzát vagy Parchanj egyetlen fürdőjének és a **Hobbala Tono** által birtokolt malomnak az alaprajzát is.

Alevor könyvében 166 rajz szerepel, amelyek szintén nagyon fontosak az anyagi kultúra rekonstruálhatóságának a szempontjából. Ebben a sorozatban szerepel többek között a **khorbologh (khulinchak** vagy **khulunchik**), amelyet a ház közepéről lógattak le **Metz Pakh** (Nagybőjt) idején. Kemény hagymából készült, amibe hét darab kakastollat szúrtak, melyek a bőjt egy-egy hetét jelképez-

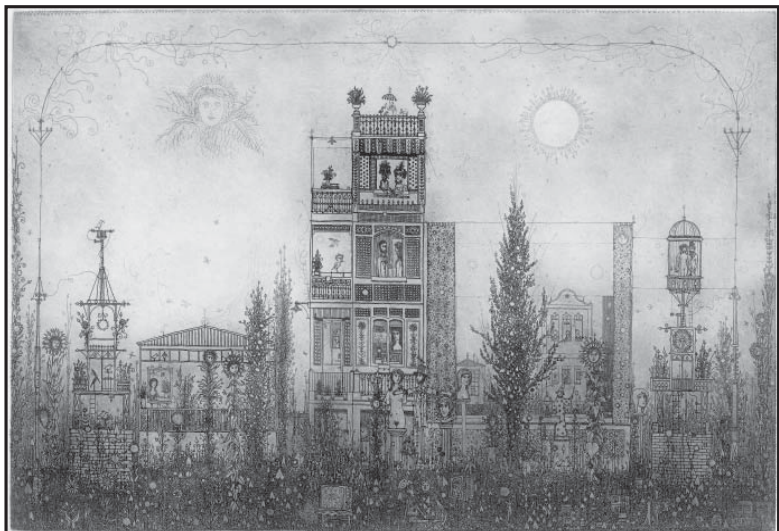
ték. Amint arra Tachijan rámutat, Alevor palui **khvorbolog**ról készült skicce egyedi abban a tekintetben, hogy ezen még apró lándzsákat is láthatunk, amelyeknek az volt a feladatuk, hogy megijesszen minden gyereket, akinek a bűjt megszegésén járt volna az esze.

Emblematikus figurák és értékszimbólumok Gross Arnold emlékvilágában

A kényszerűségből hátrahagyott, elvesztett otthon okozta traumatikus élményekre adott művészi reflexiókként jelennek meg Gross Arnold grafikáiban a kert, a hinta, mint visszatérő motívumok, amelyek az egyes alkotások címeiben is konkrétan utalnak az őket életre hívó élményrétegre. (**Emlékek kertje I**, 1969; **Emlékek kertje II**, 1970; **Emlékek kertje III**, 1972; **Tordai műterem I**. 1965, **Tordai műterem II**. – **Édesanyám virágokkertje** 1971; **Napsugaras kert I**. 1967; **Napsugaras kert II**. 1972; **Tordai kert II**. 1989 – csak hogy egy párat említsünk a grafikus számos, a témába vágó alkotása közül.

Művészi pályafutása kezdetén Gross Arnold tájképeket festett, és akvarell technikát használt, de később fokozatosan áttért a színes rézkarc műfajára, ahol tájait meseszerű lények lakták be, amelyek hangsúlyos előfordulásukkal emblematikus jelentésre tettek szert és értékszimbólumokként jelentek meg a munkáiban. Ezen értékszimbólumok közé tartozik a **hintakeret**, az apró játék **gőzmozdonyok**, **növény-** és állatvilág antropomorf alakjai, valamint **zoomorf emberialakok**, a **karácsonyfa** vagy életfa, **zeppelin** stb.

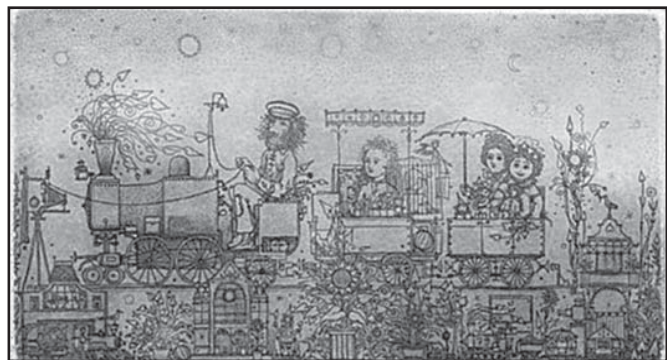
Mindezek a mesebeli elemek kiemelt szerepet kapnak és többletjelentéssel telítődnek az egyes műalkotásokban. A hintakeret egyike az ikonikus jelentőséggel bíró motívumoknak, amelyhez a bölcső, a nyugalom és a gyermekkor asszociációja társul. A hinta előre és hátra mozgása felidézi a bölcsőt és a ringatást, és általa annak az emlékét, amikor gyerekek voltunk. Egy mélyebb szinten – a tudat oda-vissza oszcillációja révén – a hinta átlépi a határokat a

tér és az idő, a valóság és fantázia, a valós és az elképzelt, a jelen és múlt, a gyermekkor és felnőttkor között.

A művész vallomása szerint fiatal kora óta, de különösen azután, hogy elmenekült Erdélyből, úgy érezte, hogy a gőzmozdonyok vonzzák. Mivel titokban lépte át a zöld határt, és illegálisan érkezett Magyarországra nem látogathatta meg a családját.

Ezért a gőzmozdonyok váltak a művész számára nemcsak az utazás és szabadság szimbólumává, hanem a honvágy megtestesítőivé is, a vágyakozásé, hogy egyszer visszautazhasson a szülőföldjére. (**Játék-vonat; Gőzmozdony és a festő**).

Gross Arnold metszeteiben a meseszerű kerteket különös, zoomorf és antropomorf lények lakják be: emberarcú virágok, állatfejű emberek. Ezen utóbbiak játékos és ironikus önarcképek formájában jelennek meg, magát a művészt képviselve, hol madár, hol pedig kecskefejű.

Az angyalok Gross Arnold színes rézkarcaiban néha kettős karakterben jelentek meg: úgy is mint angyali testek, és úgy is mint szárnyas lények, akik a művész **anyját** ábrázolták (**Tordai műterem II. – Édesanyám virágokkertje** 1971; **Madarak és angyalok**). Hankiss Elemér szerint a halandó embereket és a művészeket évezredek át lenyűgözték az angyalok, amelynek egyik oka valószínűleg az lehet, hogy az emberekben mindenkor kielégíthetetlen

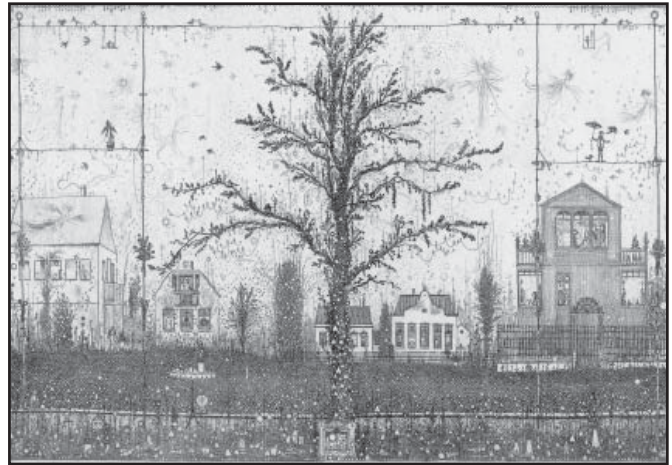
vágy és szomjúság lakozott a biztonságra, a védelemre, egy üres és féelmetes világmindenségben.

Az Életfának és a karácsonyfának is gazdag szimbolikája van. Jelezheti a kötődést a családhoz, származáshoz, lehet a jelképe termékenységnek, a növekedésnek, de a szent és a profán, a földi és az égi közötti összeköttetésnek is. A karácsonyfa mint kései leszármazottja az életfának, szintén a halhatatlanság szimbóluma, de egyben ikaroszi szimbólum is, világtengely, axis mundi, a transzcendencia és a spiritualitás felé való törekvés jelképe. Gross Arnold kompozícióinak fő motívumai közé tartozik mindkettő (Lásd *Emlékek kertje, Kis karácsony, Napos kert*)

Gross Arnold tudatosan törekedett a szépség és a harmónia megjelenítésére a műalkotásában azt állítva, hogy az élet olyan kegyetlen, hogy kell lennie egy helynek - és ez a művészet világa -, ahová a rút és a kegyetlenség nem hatolhat be. A színek és formák az ő értelmezésében arra utalnak, hogy igenis létezik egy erős rend és harmónia ebben a világegyetemben, és hogy a világegyetem fő összetevője lelki, nem pedig anyagi természetű a lényegét tekintve.

A Grossban Arnold-ábrázolta világban minden színes, mesebeli hangulatú, játszótérszerű. Grafikáiban a kerteknek eredendően poliszémikus jelentésük van: elsődleges szintjükön egyfajta menekülésként értelmezhetőek, vagy ellenállásként a rendszerváltás előtti korszakot uraló hivatalos szocreál stíluselvárásokkal szemben, de mélyebb szinten értelmezhetőek védelmi burokként, a művész autonóm magánuniverzumaként, pontosabban a gyermekkorának elvesztett Édenkertjeként.

Végül, a kert Gross Arnold grafikáiban úgy is megjelenik, mint mitikus szimbólum, az ősi földi Édenkert, amelynek mély érzelmi és archetipikus jelentősége van, és amely az ártatlanságot, a harmóniát és az örök békét testesíti meg.

Következtetések

Gross Arnold színes, dinamikus, de mégis békés és harmonikus felületeinek minden négyzetmilliméterét városok, virágok, fák, varázslatos növények és emberek népesítik be egy különleges és sajátos, egyedi világot teremtve.

Grafikái különleges gyermeki, ártatlan hangulatúak, ahol a nap mindig ragyog, és a táj tele van virágokkal és játékokkal. Művészetében az emberek a természet részei. Gross Arnold a szépséget, az örömet és egy tündéri világot közvetít műveivel. Annak érdekében, hogy enyhítse a félelmet és a szorongást, a művész körül vette magát szimbólumokkal, védelmi szférával, s e ragyogó konstrukciók révén egyedülálló művészi univerzumot teremtett.

A houshamadyanok és Gross Arnold által kínált aprólékos, és kidolgozott munkák szokatlanul sokféle példákön keresztül mutatják fel, hogy a biztonságért és szabadságért, az értelmes életért és az emberi méltóságért folytatott küzdelem – a múlt elemei, amelyek egykor a mindennapi életük olyan szoros részét képezték – nemcsak

az emberiség nagy szimbolikus rendszerében, hanem az emberi lét legtriviálisabb, mindennapi kapcsolataiban és aspektusaiban is jelen vannak: a tragédiákban, az emberi veszteségekben, vagy a haza elvesztésében, a játékokban, a házak alaprajzaiban, az egyszerű használati tárgyokban, a szentben és a profánban egyaránt. A houshamadyanok világa és Gross Arnold művészi univerzuma hosszú és sokrétű, kiterjedt utazást kínálnak, valódi emberi kalandot, ahol meglepve fedezzük fel, hogy végső soron sem az *Emlékek kertjében*, vagy a *Tordai* kertben szereplő *hintakeret* sem pedig az Alevor által leírt *khorbologh* vagy *khulinchak*, amely *Metz Pahl* (Nagyböjt) idején csüng le a falusi ház mennyezetéről, a legkevésbé sem triviálisak.

Blénesi Éva

Az Örmény költészet évszázadai

Csak magunk vagyunk - nyári randevú az örmény költészettel, így hirdette meg a Székesfehérvári Örmény Nemzetiségi Önkormányzat és az Urartu örmény Színház közös szervezésében zajló programot, melynek nem lehetett kellemesebb helyszíne, mint egy ismert helyi vendéglő meghitt kerthelyisége, mely már többször adott otthont örmény ünnepi eseményeknek. Alig pár hete jártunk utoljára Székesfehérváron, amikor is az Ararat FC játszott 1-1-es döntetlent a helyi stadionban. Akkor még javában tombolt a kánikula, a versszínház július 17-i dátumára viszont éppen hogy kellemes nyári esti időjárás fogadta az irodalmi est közönségét.

Az örmény irodalom, ha az ábécé megszületése előtti ékírásos írásbeliséget is számba vesszük, több ezer évre tekint vissza. Legmeghatározóbb korszakai a nagy birodalmi, valamint a harmadik és nyolcadik század közötti időszak, mely alatt főként egyházi dalok, zsoltárok és költemények születtek. Az irodalmi esten elhangzó költemények Diramerján Artin, szerkesztésében a kora középkortól napjainkig élő örmény költészet darabjaiból kerültek

ki, de elhangzottak az AZnavour című életrajzi dráma, valamint a Musza Dagh Musical egyes dalai is. Hovhanesz Tulkuranci, Avetik Iszahakjan, Tumanjan, Vahagn Davtjan, Arevsat Avakjan verseit Tóth András, Tóth Olga adta elő. A zenés irodalmi válogatás legközelebb októberben lesz látható a Klauzál Házban Budafokon.

Örményország az Olimpián

Örmény Olimpikonok Történelem

Örményország összesen 14 érmet szerzett az eddigi olimpiai játékokon. Sportolói négy dobogós helyezést értek el a 2016-os Rio de Janeiro-i játékokon, ebből egy aranyérem született a görög-római birkózó, Arthur Aleksanyan jóvoltából a 98 kg-os kategóriában. Idén Tokyo-ban egészen a döntőig menetelt és ezüst érmet szerzett.

Örményország legsikeresebb sportágai hagyományosan a görög-római és szabadfogású birkózás, valamint a súlyemelés. 14 érméből 13 ezekből a sportágakból. Kivétel ez alól az ökölvívó, Hrachik Javakhyan bronzérme férfi könnyűsúlyú kategóriában a 2008 -as pekingi játékokon.

Éremtörténelem:

A kötöttfogású birkózó, Armen Nazarian 1996-ban Atlantában nyerte Örményország első olimpiai aranyát az 55 kg-os súlycsoportban az 1996-os atlantai játékokon. Nazarian további két olimpiai érmet nyert – Sydney-ben aranyat és 2004 -ben Athénban bronzot –, de ezt már sajnos bulgár színekben.

A 2021-es Tokyo-i örmény olimpiai csapat:

BARSEGHYAN Artur úszás
Arman Melikyan – Görög-római birkózás
Karapet Chalyan – Görög Római birkózás
Karen Aslanyan – Görög római birkózás
Artur Aleksanyan – görög római birkózás
Vazgen Tevanyan – szabadfogású birkózás
Arsen Harutunyan – szabadfogású birkózás

Izabella Yaylian – súlyemelés
Simon Martyrosian – súlyemelés
Varsenik Mancurian – úszás
Artur Barseghyan úszás
Elmira Karapetyan – lövészet
Ferdinand Karapetian – judo
Artur Davtyan – torna
Korun Shoghomonyan – ökölvívás
Arman Drchinyan – ökölvívás
Hovhannes Bachkov – ökölvívás
Levon Aghasyan- atlétika

2021-es tokiói örmény érmek:

Simon Martirosyan (109 kg) 195 kg-os lökés OLIMPIAI REKORDDAL ezüst érme

Artur Aleksanyan ezüstérmes kötöttfogású birkózásban 97 kg-os súlycsoportban, de az ünnepélyes díjátadón nem vette át az érmet.

A 2021-es Tokyo-i eredmények lapzártánkig:

Karapetian Elmira lövészet 18. hely.

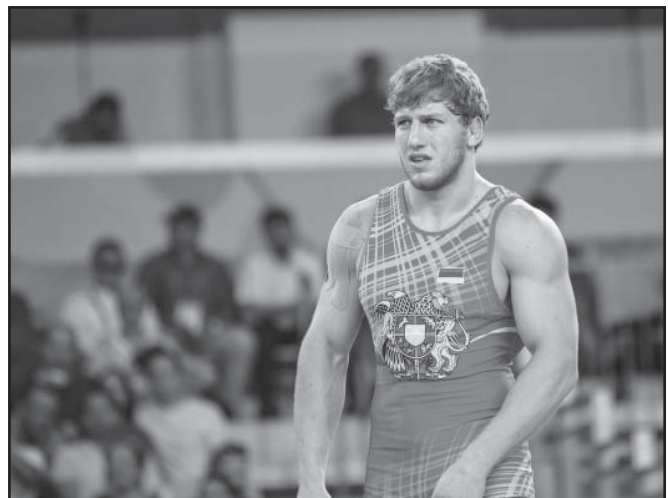
Artur Aleksanyan: ezüstérmes

Karapet Chalyan 77 kg-os súlycsoportban az elődöntőben van, a bronzmérkőzésen alulmaradt. 4. hely

Kar Yaylian súlyemelés 7. hely.

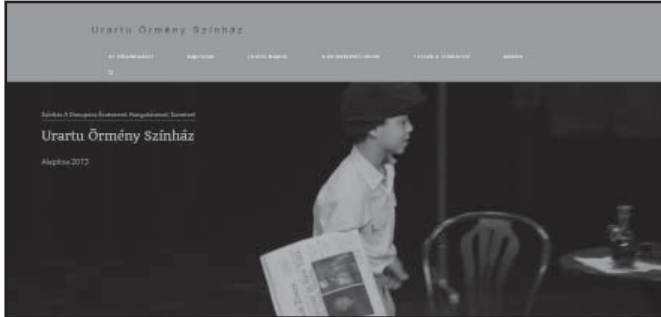
Bachkov Hovhannes, ökölvívás: bronzérmes

Artur Davtyan a döntőben, hogy versenyezhesen az olimpiai érmekért

Az Európa- és Európa Játékok bajnoka, Artur Davtyan szombaton bejutott a férfi művészi gimnasztika Vault eseményének döntőjébe a 32. nyári olimpián Tokióban, Japánban

Örmény Színházi programok 2021-ben

Júniusban urartuszin haz.hu

Megújult az urartuszin haz.hu oldala, melyen a színházzal kapcsolatos legfrissebb hírek, archívumok, linkek, fényképek, előadás dátumok találhatóak. A www.urartuszin-haz.hu, az Urartu Örmény Színház új hivatalos weboldala, így a facebook, instagram és a legnépszerűbb videómegosztó mellett már itt is értesülhetnek az érdeklődők a színházzal kapcsolatos legfrissebb hírekről, történésekről.

Júliusban Színház a Táborban

Formabontó interaktív színházi játékra hívták júliusban az Örmény Gyerektábor résztvevőit az Urartu Örmény Színház színészei. A történelmi kvízzel vegyített kalandjáték során, vidám időutazáson keresztül ismerkedhettek az örmény történelemmel, miközben a színház darbjainak relikviáit is kezükbe vehették, a Musza Dagh fegyvereitől, AZnavour sétabotjáig.

Augusztusban Rádió Jereván

A pandémia meghiúsította a Rádió Jereván című egyfelvonásos előadás premierjét 2020-ban, de idén végre sor kerülhet rá. Augusztusban folytatódnak a próbák és októberben a közönség is láthatja a produkciót. A pon-

tos dátummal kapcsolatban figyeljék az Urartu Örmény Színház megújult honlapját.

Szeptemberben Hotel Yerevan- avagy egy örmény mindent tud, a Nemzetiben

2021 szeptemberében ismét megrendezésre kerül a jelenlét Nemzetiségi Színházi Fesztivál, melyen az Urartu Örmény Színház harmadszorra képviselteti magát. Idén Szeptember 12-én népszerű, de a pandémia miatt lassan egy éve nem játszott Hotel Yerevan című vígjáték kerül bemutatásra. A bemutató helyszíne a Nemzeti Színház Kaszás Attila terme lesz. Jegyek korlátozott számban elérhetők az Országos Örmény Önkormányzat email címén rendelve, vagy az Urartu Örmény Színház eseményoldalán, illetve a Nemzeti Színház pénztárában, valamint online jegyvételi oldalán.

Októberben AZnavour hangjáték - online

A felújítás előtt álló AZnavour című színdarab online rádiójáték formájában kel életre 2021-ben. A rádiójáték különlegessége, hogy korábbi előadások felvételéből és stúdióban rögzített hanganyagból készül el a slideshow-val kiegészített, eddigi előadások legemlékezetesebb fotóiból összerakott hanganyag. Várható premier a legismertebb közösségi videómegosztón, az Örmény Közösségi Médiaközpont oldalán lesz elérhető.

Novemberben Bethlen Téri Színház: Hotel Yerevan

Aki lemaradt volna a Nemzeti Színház béli előadásról, az most pótolhatja. A vígjáték 2021. november 14-én kerül bemutatásra a Bethlen Téri Színházban. Ez lesz az idei év utolsó Hotel Yerevan előadása. Jegyek a Bethlen Téri Színház pénztárában foglalhatók, valamint rendelhetők az Országos Örmény Önkormányzat email címén.

Az Urartu Örmény Színház
bemutatja

HOTEL YEREVAN

AZ URARTU ÖRMÉNY SZÍNHÁZ BEMUTATJA

2021. szept. 12. 19:30

HOTEL YEREVAN
Vígjáték egy felvonásban

avagy egy örmény mindent tud

Írta: Diramerján Artin Dramaturg: Lengyel Noémi Rendezte: Avanesian Alex

SZEREPLŐK

Baj László Tóth András Kovács Olga
Haik Viktória Sörös Miklós Kajtár Róbert Csizmadia Gabriella
Avanesian Alex, Vartapetján Petra, Égető Fanni, Ifj. Diramerján Artin

NEMZETI SZÍNHÁZ, KASZÁS ATTILA TEREM
a JELEN/LÉT, Nemzetiségi Színházi Fesztivál
programjában

Jegyek a Nemzeti Színház pénztárában,
valamint az armenia@orszagosormeny.hu e-mail címen foglalhatók.

